

Sygn. akt I ACz 267/16

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lutego 2016 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie - Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący : SSA Jan Kremer

Sędziowie: SA Robert Jurga , SO (del.) Edward Panek

po rozpoznaniu w dniu 24 lutego 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa G. B. i J. K.

przeciwko Zespołowi (...) w O.

o zapłatę

na skutek zażalenia Centrum (...)s.c. w W. od postanowienia Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 6 listopada 2015 roku ,

sygn. akt I C 1348/15

postanawia:

oddalić zażalenie .

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 6 listopada 2015 roku Sąd Okręgowy w Kielcach przyznał Centrum (...)s.c. w W. wynagrodzenie za sporządzenie opinii w sprawie - w kwocie 4.995,52 zł .

W uzasadnieniu do tego orzeczenia Sąd I instancji - powołując się na przepis art. 288 k.p.c. oraz na art. 89 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych – wskazał , iż biegłemu powołanemu przez Sąd przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych do wydania opinii .

Sąd Okręgowy dalej podał , iż zasady przyznawania biegłym wynagrodzeń za wydanie opinii w sprawie zostały szczegółowo uregulowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych , taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym .

W nawiązaniu do tego rozporządzenia Sąd I instancji podniósł , iż koszty przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych w postępowaniu sądowym obejmują : wynagrodzenie biegłych za wykonaną pracę , koszty zużytych materiałów i inne wydatki niezbędne do wydania opinii .

Przy uwzględnieniu powyższych zasad przyznawania wynagrodzeń biegłym sądowym – w ocenie Sądu I instancji – wynagrodzenie należne Centrum (...)

i (...) s.c. w W. za wydaną opinię w sprawie , nie mogło odpowiadać kwocie wynikającej z przedłożonego rachunku oraz karty pracy biegłego.

Spośród wymienionych w rachunku oraz karcie pracy biegłego pozycji na łączną kwotę 7.118,75 zł (brutto) , Sąd Okręgowy zaakceptował koszty opracowania opinii w wysokości 2.877 zł (netto) , wydatki poniesione na papier , materiały drukarskie

i biurowe w kwocie 14 zł , koszty przesyłek kurierskich w kwocie 170,40 zł oraz koszty kancelaryjnej obsługi sprawy w kwocie 1.000 zł . Sąd I instancji nie znalazł natomiast podstaw do objęcia należnym skarżącemu wynagrodzeniem pozycji nazwanej „wydatki niezbędne do wydania opinii – 60% kosztów pracy eksperta”

i zawierającej : koszty utrzymania placówki , czynsz , telefony , amortyzację sprzętu komputerowego zużytego do wydania opinii , drukarek oraz specjalistycznego oprogramowania , licencji i aktualizacji programów komputerowych, za którą naliczona została kwota 1.726,20 zł .

Podejmując taką decyzję Sąd Okręgowy odwołał się do § 8 powołanego wcześniej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku,

z którego wynika , że wydatki poniesione przez biegłego , niezbędne do wydania opinii , biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów , a w razie ich braku za pomocą oświadczenia . Tymczasem Centrum (...)s.c. w W. nie złożyło w tym zakresie żadnych faktur lub rachunków , które dokumentowałyby poniesione wydatki na kwotę 1.726,20 zł , poza zaakceptowaną kwotą wydatków w wysokości 1.184,40 zł. Niezależnie od tego Sąd I instancji zwrócił uwagę , iż :

- z karty pracy biegłego wynika , że to biegły , a nie Centrum (...)s.c. w W. sporządził opinię na piśmie ;
- z treści opinii nie wynika , by biegły urolog przy sporządzaniu opinii miał posługiwać się skomplikowanym oprogramowaniem ;
- wydatki w kwocie 1.726,20 zł faktycznie stanowią koszty funkcjonowania Centrum (...)s.c. w W. , a nie mają bezpośredniego związku z wydaną w sprawie opinią .

Wobec tego Sąd I instancji uznał , iż skarżącemu należy się wynagrodzenie za sporządzenie opinii w łącznej wysokości 4.995,52 zł (brutto) .

Powyższe postanowienie w zakresie odmowy przyznania wynagrodzenia w kwocie 2.123,23 zł (brutto) zostało zaskarżone zażaleniem przez Centrum (...)s.c. w W. .

W złożonym środku odwoławczym skarżący zarzucił :

- naruszenie przepisów prawa materialnego , a to art. 354 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji nieprzyznanie pełnego wynagrodzenia , pomimo wcześniejszej akceptacji przez Sąd (w dniu 14 lipca 2015 roku) zaproponowanych przez skarżącego zasad i warunków ustalenia wysokości wynagrodzenia ;
- naruszenie prawa materialnego , tj. § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych , taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym poprzez jego niezastosowanie i odmowę zwrotu skarżącemu wszystkich poniesionych wydatków w wysokości określonej w złożonym oświadczeniu z dnia 26 października 2015 roku ;
- naruszenie art. 7 Konstytucji RP poprzez jego niezastosowanie i niedziałanie przez Sąd na podstawie i w granicach wyznaczonych przez przepisy powołanego rozporządzenia , tj. z pominięciem § 8 tegoż aktu prawnego .

Formułując tej treści zarzuty skarżący domagał się zmiany zaskarżonego orzeczenia poprzez przyznanie mu pełnego wynagrodzenia w kwocie 7.118,75 zł

(brutto) , ewentualnie wnosił o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania .

W uzasadnieniu środka odwoławczego skarżący podał, iż Sąd I instancji wydając zaskarżone orzeczenie uchylił się w części od wykonania zawartego wcześniej porozumienia polegającego na akceptacji przedstawionych mu warunków określenia wynagrodzenia. W uznaniu skarżącego, w wyniku zlecenia mu przez Sąd wykonania opinii doszło do nawiązania stosunku umownego, tj. umowy zlecenia, do którego w pełni mają zastosowanie przepisy o wykonaniu zobowiązań wzajemnych.

Skarżący nie podzielił również stanowiska Sądu I instancji, jakoby zakwestionowane wydatki nie miały związku z wydaną w sprawie opinią, podkreślając, iż wydatki ponoszone na bieżącą działalność Centrum są rozkładane proporcjonalnie do wykonywanych zadań na rzecz wszystkich podmiotów. Muszą być więc pokrywane również przez Sąd w przedmiotowej sprawie. W przeciwnym bowiem razie skarżący nie byłby w stanie prawidłowo funkcjonować.

Wreszcie w przekonaniu autora zażalenia wystarczające – stosownie do § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku – dla wykazania wydatków było oświadczenie, które przecież zostało złożone w piśmie z dnia 26 października 2015 roku.

Odpowiedź na powyższe zażalenie złożyła strona pozwana Zespół (...) w O., żądając oddalenia zażalenia.

Strona pozwana uznała rozstrzygnięcie Sądu I instancji za trafne, zauważając, iż przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku pozwalają Sądowi na weryfikację żadanego przez biegłego wynagrodzenia za sporządzoną w sprawie opinię.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje :

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd I instancji przy wydawaniu zaskarżonego orzeczenia nie naruszył powołanych w zażaleniu przepisów prawa.

Przede wszystkim nie można zgodzić się ze stanowiskiem skarżącego, że Sąd I instancji ustalając wynagrodzenie za wykonaną w sprawie opinię w kwocie 4.995,52 zł (brutto) naruszył łączący go z Centrum (...) s.c. w W. stosunek umowny, a w konsekwencji przepis art. 354 § 1 k.c.

Zagadnienie charakteru stosunku łączącego biegłego z Sądem było wielokrotnie podejmowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

Za utrwalony można uznać pogląd, zgodnie z którym stosunek prawny łączący biegłego z Sądem nie jest stosunkiem równoprawnych podmiotów, tak jak to ma miejsce w stosunku cywilnoprawnym. Widoczna jest w tym stosunku pozycja dominująca (nadrzędna) Sądu i podległa pozycja biegłego. Wynika to stąd, że biegłego powołuje postanowieniem organ procesowy (Sąd) i on też jednostronnie wyznacza biegłemu zadania, a następnie rozlicza biegłego z wykonania tychże zadań. Niezależnie od tego prawo biegłego do wynagrodzenia za wykonaną pracę oraz do innych należności (zwrotu wydatków) jest ściśle i jednolicie unormowane

w przepisach art. 288 k.p.c. (odpowiednio art. 291 k.p.c.), art. 89 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu cywilnym. W oparciu o te przepisy Sąd wydaje postanowienie, w którym ustala wysokość należnego biegłemu wynagrodzenia.

W związku z tym przyjmuje się, że przedmiotowy stosunek zawiera przede wszystkim elementy administracyjne, ale nie jest też pozbawiony elementów cywilnoprawnych. Te ostatnie wyrażają się w możliwości dochodzenia przez biegłego – na drodze sądowej - odsetek z tytułu opóźnienia od wynagrodzenia przyznanego biegłemu prawomocnym orzeczeniem; podczas gdy droga sądowa dla dochodzenia samego wynagrodzenia za opinię wydaną na zlecenie Sądu jest niedopuszczalna (zob. uchwałę Sądu Naj. z dnia 28 listopada 1974 roku, III CZP 76/74, OSNC z 1975 roku, Z. 7

– 8 , poz. 108 ; uchwałę Sądu Naj. z dnia 19 marca 1996 roku , III CZP 22/96 , Lex nr 24256 oraz postanowienie Sądu Naj. z dnia 28 maja 1997 roku , III CKU 24/97 , OSP z 1998 roku , Z. 3 , poz. 61) .

Wskazane wyżej cechy stosunku odnoszą się do wszystkich biegłych , którym organ procesowy (Sąd) wydanym orzeczeniem zleca wykonanie opinii w sprawie , a więc do : stałych biegłych sądowych , osób dysponujących wiadomościami specjalnymi powołanymi ad hoc w poszczególnych sprawach , instytutów naukowych lub naukowo badawczych , zakładów specjalistycznych i instytucji powołanych do udzielania opinii na żądanie organów procesowych .

Nie ulega wątpliwości , że w rozpoznawanej sprawie źródłem stosunku nawiązanego pomiędzy Sądem a skarżącym , w ramach którego doszło do wykonania opinii było postanowienie dowodowe Sądu , określające przedmiot opiniowania.

Tak więc aktualne pozostają wyżej przytoczone uwagi na temat natury tego stosunku .

Wbrew odmiennemu zapatrywaniu skarżącego natury tegoż stosunku (poprzez nadanie mu cech stosunku cywilnoprawnego) nie zmienia zalegające w aktach sprawy pismo z dnia 14 lipca 2015 roku (k – 229) zawierające warunki wydania ekspertyzy, na którym pod stwierdzeniem : „akceptujemy warunki wykonania zlecenia w całości” znajduje się podpis sędziego ; w sytuacji gdy wynagrodzenie ustalane jest ostatecznie po sporządzeniu opinii i kontroli karty pracy biegłego oraz

w oparciu o powołane wyżej przepisy . Co istotne postanowienie o ustaleniu wynagrodzenia podlega zaskarżeniu nie tylko przez biegłego , ale i przez same strony postępowania , które mogą w złożonym środku odwoławczym zarzucać - niezależnie od proponowanych przez biegłego warunków wykonania ekspertyzy – naruszenie przez Sąd ściśle określonych przez przepisy prawa zasad oznaczania wysokości wynagrodzenia biegłego . Strona skarżąca miała świadomość stosowanych przez Sąd reguł przy ustalaniu wynagrodzenia , o czym świadczy chociażby treść wskazanego wyżej pisma z dnia 14 lipca 2015 roku , w którym zawarte jest stwierdzenie , iż przy zleceniach realizowanych na mocy postanowienia Sądu, koszt opinii ustalany jest w oparciu o przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku , przy uwzględnieniu faktycznie poświęconego czasu pracy oraz wydatków wymienionych w karcie pracy eksperta .

Orzeczenie Sądu I instancji - w zaskarżonej części - nie narusza również

§ 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 roku

w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych , taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii

w postępowaniu cywilnym poprzez jego niezastosowanie .

W powołanym przepisie znajdujemy rozwinięcie regulacji zawartej w przepisie art. 89 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zakresie dokumentowania poniesionych przez biegłego wydatków . Przepis art. 89 ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku stanowi bowiem , że wysokość wynagrodzenia biegłego za wykonaną pracę ustala się , uwzględniając wymagane kwalifikacje , potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy , a wysokość wydatków , o których mowa w ust. 1 – na podstawie złożonego rachunku . Z kolei w § 8 rozporządzenia czytamy , iż wydatki poniesione przez biegłego , niezbędne do wydania opinii , w tym w szczególności wydatki materiałowe , amortyzacja aparatury badawczej oraz koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności , biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów , a w razie ich braku – za pomocą oświadczenia .

Zasadą jest więc wykazywanie przez biegłego poniesionych wydatków za pomocą dokumentów w postaci faktur lub rachunków , ewentualnie ich kopii , a dopiero

w razie ich braku , Sąd przy ustalaniu wysokości wydatków może opierać się na oświadczeniu biegłego . O ile nie jest wyłączone ustalanie wysokości wydatków

w oparciu o oświadczenie biegłego , to słusznie Sąd I instancji uznał za niewystarczające w tym przedmiocie oświadczenie skarżącego , który - w odrębnej pozycji - wydatki niezbędne do wydania opinii określił ogólnie , na poziomie 60% kosztów pracy eksperta (w kwocie 1.726,20 zł netto) , bez nawiązania do konkretnych wydatków związanych z wydaną opinią . Tej treści oświadczenie mogło dodatkowo rodzić wątpliwości , jeżeli uwzględni się , że

w odrębnych pozycjach karty pracy zostały również rozliczone wydatki w postaci : papieru , materiałów drukarskich i biurowych (kwota 14 zł netto) , kosztów przesyłek kurierskich (kwota 170,40 zł netto) oraz kosztów kancelaryjnej obsługi sprawy (kwota 1.000 zł netto) , które to pozycje stanowiły składniki ustalonego przez Sąd I instancji wynagrodzenia.

Tymczasem zarówno z przepisu art. 89 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych , jak również z § 8 rozporządzenia wynika , że biegłemu należy się jedynie zwrot wydatków niezbędnych dla wydania opinii . Owej niezbędności wydatków w kwocie 1.726,20 zł (netto) złożone oświadczenie nie dowodzi , tym bardziej , że – jak trafnie zauważa Sąd Okręgowy – opinia została wydana wyłącznie na podstawie dokumentacji lekarskiej , a więc bez przeprowadzenia jakichkolwiek badań oraz bez użycia aparatury badawczej .

Opis zakwestionowanych przez Sąd I instancji wydatków wskazuje nadto , że niektóre z nich mają związek z funkcjonowaniem samej jednostki , tj. Centrum (...) s.c. w W. . Ich rozliczenie (po wykazaniu niezbędności dla wydania opinii) byłoby możliwe , gdyby uznać , że opinia została rzeczywiście wydana przez Centrum (...) s.c.

w W. . Zasadne były wątpliwości Sądu I instancji w tym zakresie , wyrażone w uzasadnieniu do zaskarżonego orzeczenia , bowiem opinia została sporządzona jednoosobowo przez specjalistę urologa i pod opinią widnieje jego podpis , a nadto podpis J. G. z adnotacją : „zweryfikowano pod względem formalnym”. Na gruncie opinii zleczanych instytutom został wyrażony pogląd , iż opinia wydana na blankiecie instytutu naukowego (jednostki naukowo – badawczej) , podpisana tylko przez jedną osobę będącą pracownikiem tej jednostki , może być uważana za opinię biegłego w rozumieniu art. 285 k.p.c. , a nie za opinię instytutu naukowego (tak Sąd Naj. w postanowieniu z dnia 28 listopada 2000 roku , I CKN 962/99 , Lex nr 50823) . Podobnie opinia wydana jednoosobowo , nie może być przyjęta za opinię osoby prawnej , która została powołana w charakterze biegłego (por. orzeczenie Sądu Naj. z dnia 13 kwietnia 1965 roku , II CR 8/65 , LexPolonica 325925 oraz orzeczenie Sądu Naj. z dnia 3 maja 1967 roku , II PR 120/67 , OSNCP z 1967 roku , Z. 10 , poz. 189) .

Wszystkie przytoczone powyżej powody wskazują na bezzasadność zarzutów skarżącego , co musiało prowadzić do oddalenia zażalenia na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.